

Vårdhygien inom patientsäkerhet

Enheten för patientsäkerhet
Axana Haggar

Patientsäkerhetsenheten

- Samordnar patientsäkerhetsarbetet på Socialstyrelsen
- Syfte: en hög patientsäkerhet genom att skydda patienter från skador i hälso- och sjukvård
- Vårdhygien avgörande betydelse inom infektionsområdet
- VRI: - förlänger vårdtiden
- fördyrar vården
- orsakar lidande för patienten

Vårdhygien avgörande för patientsäkerheten

- Människa
  - Bemanning
  - Kompetens
- Teknik
  - Medicinskt tekniska produkter/hjälpmedel
- Organisation

Uppföljning av vårdhygienarbete inom landstingen

- **Svag ökning bland tjänster inom hygien**
  - Hygiensjuksköterskor från 119 (2013) till 136 tjänster 2017.
  - Hygienläkare från 33 (2013) till 30 tjänster 2017.
- **Fritt utnyttjande** av vårdhygien i kommunala verksamheter ökade från 35% (2013) till 42% (2017).
- **Riktlinjer för handläggning av clostridium difficile** hade 95% av landstingen
- **14 landstingen** följde upp riktlinjer (VRI) och kvalitetsindikatorer, uppdaterade dessa samt återförde resultatet till verksamheterna.

Basal hygien i vård och omsorg (2015:10)

- **Uppföljning efter två år**
  - Inlett samtal med Folkhälsomyndigheten och AMV
- **Arbetsdomstolen- prejudicerande**
  - Tandläkare och användande av engångsärmar vid patientnära arbete.
- **Föreskrifter och allmänna råd (2011:9) om ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete.**

För personalens säkerhet

**Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd
(AFS 2001:5) om mikrobiologiska
arbetsmiljörisker - smitta, toxinpåverkan,
överkänslighet**

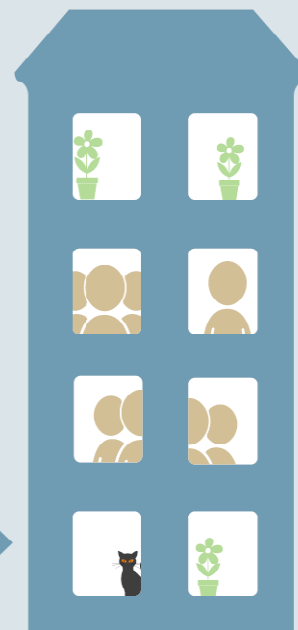
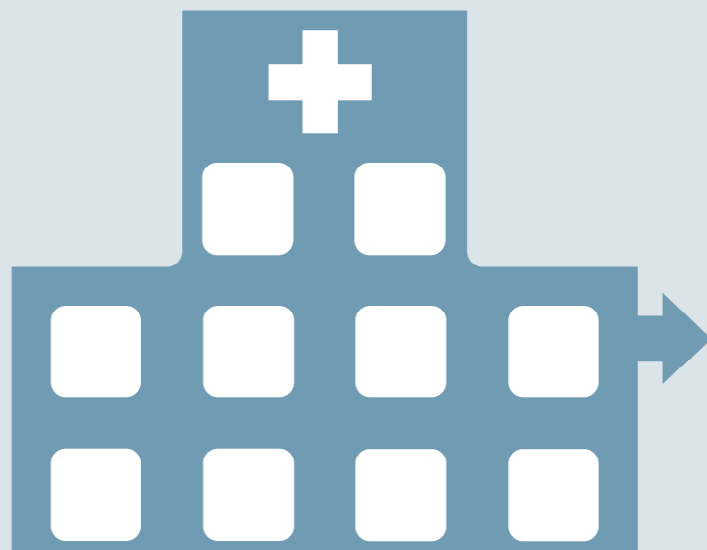
Gäller alla former av arbete

God hygienisk arbetsmiljöpraxis

Följer upp och analyserar vårdrelaterade infektioner

- Utifrån markörbaserad journalgranskning
- I samarbete med Folkhälsomyndigheten, SKL m.fl.
- Över 58 000 journaler har granskats
  - 60 sjukhus
  - 2013- 2016

Närmare **65 000** patienter/år drabbas av vårdrelaterade infektioner i den somatiska slutenvården

Cirka **30 000** fall av vårdrelaterade infektioner hade kunnat undvikas och patienterna hade kunnat åka hem tidigare

GRAFISK FORM: SOCIALSTYRELSEN

Källa: Vårdrelaterade infektioner - Skador i vården, SKL.

Frigör upp till **300 000** vård dagar
genom att undvika vårdrelaterade infektioner

Detta motsvarar cirka **3 miljarder** kr/år

Källa: Vårdrelaterade infektioner - Skador i vården, SKL.

Grafisk form: Socialstyrelsen

Mer Markörbaserad journalgranskning

- **Inom hemsjukvård**

- Handbok- 2018

- **Psykiatri**

- Nya utbildningsmanualer

- Data/rapport publiceras 2018

Medicinskt tekniska produkter

- **Användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården SOSFS 2008:1**
- **EU- förordning**
  - Samarbete med Läkemedelsverket och IVO
- **Godkännande**
- **Egentillverkning**
- **Tillsyn**
- **Terminologi** (medicinskt tekniska produkter/ hjälpmedel)

Kompetensförsörjning och patientsäkerhet

- **Det finns ett samband mellan otillräcklig bemanning, kompetens och risker för vårdskador**
- **Brister i bemanning och kompetens**
  - Specialistsjuksköterskor, sjuksköterskor och barnmorskor
  - Negativa konsekvenser ökad arbetsbelastning, utlokalisering av patienter och brist på personalkontinuitet
- **Brist på kompetens är mer riskfyllt än personalbrist**

Regeringsuppdrag, klagomålsutredning

- Samarbete med IVO
- Förstudie om hur patienter och deras närstående ska kunna anmäla klagomål
- Ta fram enhetlig nationell information som beskriver hur patienter och deras närstående kan klaga på vården samt genomföra insatser för att sprida information

Uppdrag om estetiska behandlingar som kräver medicinsk kompetens

- **Precisera vilka behandlingar som kan anses kräva medicinsk kompetens och som kan innebära betydande hälsorisker.**
- **Utreda vilka estetiska behandlingar som inte ska få utföras av annan än hälso- och sjukvårdspersonal.**
- **Utreda i vilken mån personskador som uppstått i samband med dessa behandlingar ska omfattas av patientskadelagen (1996:799) och vilka övriga försäkringslösningar som behövs.**
- **Analysera förväntade konsekvenser för patienter, vårdgivare, landstingen, staten, berörda myndigheter, konsumenter och näringsidkare.**
- **Samråda med IVO.**

Digitala Vårdtjänster

- Socialstyrelsen kommer att kartlägga de tjänster som finns.
- Ge rekommendationer om vilken vård som lämpar sig för digitala tjänster.
- Hur kvaliteten ska följas upp
- Regeringen vill styra upp marknaden för nätläkare och digitala vårdcentraler

Nationellt donationsfrämjande centrum

- Ansvar för nationell samordning
- Ansvar för kunskapsstödjande insatser till hälso- och sjukvården.
- Ansvar för att informera allmänheten i donationsfrågor
- Donationsregister
- Koordinera arbetet på myndigheten gällande blod, celler, vävnader och organ

Samlade Stödet

<https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/>

- **Om patientsäkerhet**
- **Systematiskt patientsäkerhetsarbete**
  - Vårdgivares systematiska patientsäkerhetsarbete (HSLF-FS 2017:40)
  - Handbok 2018
- **Riskområden och vårdskador**
- **Patientsäkerhetskulturen**
- **Om en patient drabbas**

Mer information!

<http://www.socialstyrelsen.se/vardhygien>

- Socialstyrelsens föreskrift (SOSFS 2015:10) om basal hygien
- Frågor och svar om basal hygien i vård och omsorg
- Meddelandeblad: Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg

Vem får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården?

- Tydliggör reglerna
- **Upplysningstjänsten**
  - 2016 inkom 4000 frågor
- **Vad gäller i konkreta situationer**
- **Topp 20 vanliga frågor**
(<https://vemfargoravad.socialstyrelsen.se/vanligaste-fragorna>)
  - Vad är en verksamhetschef?
  - Vad är en MAS/MAR?

Tack !

Information finns på:
www.socialstyrelsen.se

